

رامین جهان پور - تصویرکنید با دوستان و نزدیکان خود در یک روز خاص و رویایی داخل یک کشتی تفریحی بزرگ در وسط اقیانوس نشسته‌اید و در حالی‌که از خوشحالی و شوروهیجان در پوست خود نمی‌کنجید، مشغول بگو و بخندد با رفقایانتا هستید ناگهان موجی بزرگ و شدید به کشتی می‌خورد و در کمال ناباوری آن را واژگون می‌کند و شما و یکی از دوستانتان به داخل آبی که پراز فوک‌های دریایی و نهنگهای گرسنه است پرتاب می‌شوید آنوقت چه حالی به شما دست می‌دهد؟! شاید باور نکنید واین قصه را در فیلم‌های علمی تخیلی یا در انیمیشن های پرهیجان دیده باشید اما باید خدمت شما عرض کنم که متأسفانه این اتفاق درده اخیر در یکی از اقیانوس‌های کانادارخ داده است و خانم «تری لین جانسون» نویسنده کانادایی با دقت ووسواسی که درنوشتن دارد این ماجرا را به یک رمان مهیج به نام «جدال با امواج» تبدیل کرده است. این خانم نویسنده که الان هم در کانادا زندگی می‌کند بیشتر برای گروه سنی کودک و نوجوان می‌نویسد و اتفاقا کاراکترهای این رمانش هم از نوجوانان دبیرستانی هستند که ناخودگاه گرفتار این حادثه خطرناک می‌شوند. تری لین جانسون که علاوه برنویسندگی یکی از کارمندهای وزارت منابع طبیعی و جنگلبانی استان شمالی اونتاریوی کانادا است بخاطر موقعیت شغلی‌اش همواره با ماجراهای عجیب و غریبی در حین ماموریت روبرو می‌شود که دست‌مایه بسیاری ازداستان‌های او می‌شوند. ماجرا از این قرار است که پسر نوجوانی به نام «ترویس» با چند تا از دوستان و همکلاسی‌هایش روی عرشه کشتنی مشغول تماشای نهنگ‌های اطراف کشتنی هستند که ازدور سر و کله‌اشان از میان موج‌های آب پیداست، ناگهان کشتی واژگون می‌شود و همه مسافران روی عرشه به داخل آب سقوط می‌کنند. امواج شدید آب، ترویس و دوستش مارینا را از قایق‌های نجات دور می‌کند و آن‌دوتا وسط اقیانوس سرگردان می‌شوند. امواج وحشی دریا بعد از کش و قوس فراوان ترویس و مارا را به یک جزیره دورافتاده می‌برد و درست است که معجزه آسا از دست نهنگها جان سالم به در می‌برند اما متأسفانه سر از جزیره ای درمی‌آورند که به مراتب خطرش کمتر از آب دریا نیست. از ویژگی‌های منحصر به فرد نویسنده کتاب می‌توان به ثر پاکیزه و امروزی او اشاره کرد که موجب خستگی خواننده نمی‌شود ازطرفی دیگر از ترجمه خوب و یکدست مترجم این کتاب مهسا خراسانی هم نمی‌توان بی تفاوت گذشت. نویسنده در پرداخت داستانش کاملا به زبان نوجوان‌های امروزی حرف می‌زند و از اصطلاحات و تکیه کلام‌های معمول این روزها استفاده می‌کند که همین باعث گرایش و جذب خوانندگان نوجوان به این سبک داستان‌ها می‌شود. یکی دیگر از خصوصیات بارز این نویسنده این است که در فصل، فصل رمانش از توصیفات طولانی تا آنجا که توانسته دوری کرده است. شروع داستان‌هایش مخاطب را یاد کارهای ارنست همینگوی نویسنده پراوازه آمریکایی می‌اندازد که بدون مقدمه چینی و آسمان وریسمان بافتن وارد اصل ماجرا می‌شود و خیلی سریع مخاطب را درگیرداستانش می‌کند. قانونی که درداستان های مدرن حرف اول را می‌زند. در بعضی از رمان‌های قدیمی و کلاسیک نویسنده‌ها بیشتر درگیر توصیفات و توضیحات اضافه می‌شدند البته توصیف عصری است که نقشی کلیدی در قابل لمس بودن یک داستان دارد اما اگر همان توصیف بیش از حد باشد، تبدیل به پرگویی می‌شود و امکانش هست که خواننده را خسته کند. توصیفات منطقی و به اندازه ترفندی است که برگ برنده داستان‌های این نویسنده کانادایی بوده‌اند. در شروع داستان و در فصل یک کتاب، ما خبرنگاری را از صفحه حوادث یک نشریه می‌بینیم که روبروی ترویس نشسته و از اومی خواهد حادثه هولناکی را که به تازگی ازسر گذرانده را برای او تعریف کند. فصل اول این کتاب اینگونه آغاز می‌شود: «خبرنگار گفت به من بگو چطوروری از حمله نهنگ‌ها نجات پیدا کردی؟». به بالشت‌های روی میل تکیه دادم و صورتم را مالیدم. گفتم: «ماجرا اینطوری نبود...». خودم هم نمی‌توانستم اتفاقی را که افتاده بود باورکنم. به طرفم خم شدم و گفتم: «پس به من بگو چه اتفاقی افتاد، برای همین به اینجاآمدم...». گوش‌هایم همراهش را روی میز قهوه خوری که بین ما بود گذاشت و گزینه ضبط کردن را فشارداد: «خب ترویس! چطورری نجات پیدا کردی؟...»

گروه دانش دریا- مریم جلیلوذفرد -

کشورهای عربی و حاشیه خلیج فارس سال‌هاست با تکیه بر ابزارهای مالی و اهرم‌های سیاسی در تلاش برای جعل نام خلیج فارس و همزمان، مصادره آثار تاریخی و هویت فرهنگی ایران به نام خود هستند. از خرید لنج‌های چوبی دریانوردان ایرانی با قیمت پایه ۲ تا ۳میلیارد تومان و خرید بردشیرهای سنگی بختیاری تا رسیدن آثار تاریخی قاچاق‌شده ایران به موزه‌های کشورهای عرب حاشیه خلیج فارس، همگی شاهدی بر تلاش کشورهای حاشیه خلیج فارس برای جمع‌آوری داشته‌های فرهنگی ایران است. به گزارش روزنامه اقتصاد سمرآمد، قطر و امارات در رقابت تنگاتنگ با یکدیگر از چندسال قبل، سراغ میراث دریانوردی ایران آمده‌اند و تلاش دارند با خرید لنج‌ها و کشتی‌های چوبی دست‌ساخت دریانوردان ایرانی، خلیج فارس را از این میراث جهانی خالی کنند و دانش دریانوردی ایران را در اختیار بگیرند. جالب آنکه آن‌ها تا ۷سال قبل مبلغی که برای لنج‌ها و قایق‌های یک تکه چوبی ایران پیشنهاد می‌دادند بین ۱۰۰میلیون تا یک‌میلیارد تومان بود و حالا به گفته برخی ناظران میراث خلیج فارس این مبلغ برای خرید لنج‌های ایرانی به قیمت پایه ۲ تا ۳میلیارد تومان بدون احتساب قیمت موتور لنج‌ها رسیده است.

دلالتان عرب حاشیه خلیج فارس لنج‌های چوبی ایران را با قیمت ۱۰۰میلیون تا ۲میلیارد تومان از طریق واسطه‌های قطری خریداری و در سواحل ایران تعمیر و بازسازی می‌کنند و برای نمایش در موزه‌ها و استفاده از لنج‌های چوبی ایران در مسیرهای گردشگری امارات و قطر دریانوردان ایرانی را از هویت دریایی خود خالی می‌کنند. آنطور که ایلندا در گزارشی نوشته است؛ همزمان با سفر دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا به کشورهای عربی حوزه خلیج فارس و این اعلام او که خبر مهمی در راه است، خبرگزاری آسوشیتدپرس در آمریکا با انتشار خبری از تصمیم ترامپ به جعل نام خلیج فارس پرداخت. انتشار این خبر اما موج رسانه‌ای بزرگی به راه انداخت و ایرانیان داخل و خارج از کشور را در مواجهه با تصمیم احتمالی و عجیب رئیس‌جمهور آمریکا متحد کرد. تا جایی که حتی یاسمین انصاری، نخستین ایرانی راه‌یافته به کنگره آمریکا نیز در ۱۳همن ۲۰۲۵همراه با جمعی از نمایندگان دموکرات آمریکا در کنگره آن کشور لایحه جلوگیری از استفاده منابع مالی فدرال برای تغییر نام خلیج فارس به نام‌های دیگر را امضا کردند. او همچنین در اظهاراتی در مجلس نمایندگان آمریکا، مخالفت شدید خود و مردم ایران با تغییر نام خلیج فارس را با استناد به نقشه‌ها و اسناد تاریخی اعلام کرد.

هرچند ترامپ در تور سیاسی ـ اقتصادی خود به کشورهای حاشیه خلیج فارس با توجه به موج منفی ایجادشده از افتادن در بازی قدیمی و نخ‌نمای تغییر نام خلیج فارس اجتناب کرد و حتی در سفر به امارات متحده عربی که قرار بود آن خبر بزرگ را اعلام کند، پس از استقبالی که دختران اماراتی در مراسم شبیه به احضار ارواح و اجنه که در شبک‌های مجازی با عنوان «ژانر وحشت» در جهان وایرال شد، از تغییر نام تاریخی خلیج فارس امتناع کرد و با شکست این پروژه سنگین و

پرهزینه مواجه شد، اما این اقدام او مانع از تلاش بی‌وقفه کشورهای عرب برای مصادره نشانه‌های فرهنگ ایران نمی‌شود.

دام موزه‌های قطر و امارات برای میراث ایران کشورهای حاشیه خلیج فارس سال‌هاست با تکیه بر درآمدهای هنگفت نفتی و توسعه زودهنگام به اعتماد به‌نفس قابل توجهی در منطقه دست پیدا کرده‌اند تا جایی که در تلاش هستند با منابع مالی خود تکه‌های بزرگی از موارث و داشته‌های فرهنگی ایرانیان را خریداری کنند تا از آثار تاریخی و فرهنگی ایران عبایی برازنده قامتشان بدوزند.

سال‌های طولانی است که موزه‌های بزرگ قطر و امارات از آثاری که توسط قاچاقچیان ایرانی به این کشورها منتقل شده پر می‌شود. حتی سنگ قبرهای تاریخی بومیان جزایر جنوب ایران و بردشیرهای بختیاری هم سر از خانه‌ها و موزه‌های شبیوخ عرب در امارات و قطر درمی‌آورند. بیش از ۱۰سال است که بررسی پرونده ثبت جهانی یادگیرهای ایرانی هم به دلیل مداخله و اعتراض نمایندگان کشورهای عربی به ویژه نمایندگان امارات متحده عربی در یونسکو به تعویق افتاده است. در کشورهای همسایه شمال‌غربی ایران هم البته تلاش‌های بی‌وقفه برای مصادره شخصیت‌های فرهنگی ایران از جمله ابوعلی سینا که همین چندی قبل ترکیه تلاش داشت او را به‌عنوان شخصیت فرهنگی ترک معرفی کند، ادامه دارد.

تهدید میراث و دانش بومی لنج‌سازی

از ایسین مهم‌تر، امسا اتفاق است که در جنوب و در خلیج فارس در حال رقم خوردن است. مصادره لنج‌های چوبی و دانش سنتی دریانوردان ایرانی در کشورهای عرب در حالی شدت گرفته که پرونده دانش لنج‌سازی و دریانوردی ایران در فهرست میراث جهانی یونسکو ثبت شده است و دانش لنج‌سازی یکی از هنرهای خاص و ویژه مردم جنوب کشور است؛ لنج‌هایی که بدون نقشه قبلی و کاملاً ذهنی در قشم و بوشهر و بندرعباس ساخته و حالا با قیمت‌های نه‌چندان گزاف به شبیوخ عرب فروخته می‌شوند.

آنطور که در پرونده ثبت جهانی دانش لنج‌سازی و دریانوردی سنتی ایران آمده است، قدمت ساخت لنج‌های چوبی در ایران به ۳هزار سال پیش و به دوره عیلامی می‌رسد و در طول تاریخ نیز دریانوردان ایرانی با لنج‌های ساخت خود با تکیه بر تصاویر ذهنی و نه از روی نقشه با جهان ارتباط داشتند و جهان نیز از این طریق، با فرهنگ ایرانی آشنا می‌شد. شناورهای چوبی که با نام «جُهاز» هم شناخته می‌شوند، کاربری مسافری و باربری داشتند و در سفرهای دریایی، تجاری، ماهیگیری و صید موارید مورد استفاده قرار می‌گرفتند. مسیر عبور لنج‌های چوبی ایران معمولاً کشورهای حاشیه خلیج فارس، بنادر کشورهای آفریقایی مانند زنگبار، مومباسا و در نهایت هندوستان بود. بیشتر کارگاه‌های ساخت لنج‌های چوبی در استان‌های بوشهر، هرمزگان، سیستان و بلوچستان و خوزستان قرار دارند و در این مناطق می‌توان به تماشای ساخت لنج‌های باشکوه نشست. در دانش سنتی لنج‌سازی ایران از چوب‌های جنگلی مقاوم در برابر طویرت برای ساخت

اسکلت لنج استفاده می‌شود و بدنه لنج هم با تخته‌های مرغوب هندی به نام «چوب سای» یا «چوب برمه» ساخته می‌شود. جالب آنکه هنگام به آب انداختن لنج، اجرای مراسم‌های آیینی از سالیان دور در جنوب ایران تداوم یافته است و دریانوردان آوازهای مجلسی ویژه به آب انداختن لنج و موسیقی خاص دریانوردی خود را اجرا می‌کنند که توان و همکاری سازندگان لنج یا «گلاف‌ها» را هنگام به آب انداختن لنج‌ها افزایش می‌دهد. اشعاری که هنگام به آب انداختن لنج خوانده می‌شود، «سُلی» نام دارد و معمولاً محتوایی مبتنی بر درود و صلوات بر پیامبر اسلام(ص) دارند.

دانش ۳هزار ساله و فرهنگ همراه با آن و لنج‌های چوبی ایران حلاًلا به‌راحتی و بپا هزینه‌های انسلك در اختیار قطر و امارات قرار گرفته است و دلالتان عرب لنج‌های سنتی ایران را پس از مرمت از دریانوردان جنوب ایران خریداری می‌کنند. این در حالی است که دانش دریانوردی و هنر لنج‌سازی ایران در فهرست میراث جهانی یونسکو به نام ایران ثبت جهانی شده است و دولت‌ها ملزم به حفاظت و حمایت از این هنر کهن ایرانی هستند.

اثر منفی فرمان قلع‌وقمع لنج‌های چوبی

برخلاف انتظارها، وزارت صمت در دولت‌های گذشته فرمان قلع‌وقمع لنج‌های چوبی را به نفع لنج‌های فایبرگلاس چینی و به بهانه خطر‌ساز بودن لنج‌های چوبی در مصوبه‌ای خرج این میراث چندین‌هزارساله ثبت جهانی‌شده ایران را از خرچ‌ه دریانوردی ایران صادر کرد. به همین دلیل است که اگر به شهرهای جنوبی ایران سفر کنید، فراوان لنج‌های کارخانه‌های چینی در آب‌های خلیج فارس در حال تردد هستند و دریانوردان ایرانی هم به این بهانه که لنج‌های چوبی نیازمند نگهداری و مراقبت هستند، به‌راحتی این میراث چندین‌هزارساله ایران را کنار گذاشته و در جست‌وجوی خریدار میراث چوبی دریانوردی ایران در کشورهای عرب حاشیه خلیج فارس می‌گردند و دلالتان عرب حاشیه خلیج فارس هم برای خرید این میراث کهن ایران صف بسته‌اند.

«محمد کنگانی» مدیر انجمن سیراف پارس موزه در استان بوشهر نیز با اعلام اینکه کشورهای عرب حوزه خلیج فارس در حال دستبرد به تاریخ دریانوردی ایران در منطقه هستند، به «ایلنا» می‌گوید: کشتی‌های قدیمی، لنج‌های چوبی و قایق‌هایی که به‌صورت یک‌تکه از تنه درخت ساخته شده‌اند، به سرعت از خلیج فارس جمع‌آوری و به کشورهای حاشیه خلیج فارس به‌ویژه قطر ارسال می‌شوند. او می‌گوید: امارات و قطر برای خرید میراث دریانوردی ایران رقابت شدیدی آغاز کرده‌اند و می‌خواهند تاریخ دریانوردی خلیج فارس را به نام خود ثبت و ضبط کنند. مدیر انجمن سیراف پارس موزه اعلام کرد: با حضور در جام جهانی قطر تعداد زیادی از لنج‌ها و قایق‌های یک‌تکه چوبی ایرانی را در سواحل آن کشور مشاهده کردم. کنگانی افزود: تقاضا برای خرید لنج‌ها و قایق‌های چوبی یک‌تکه و ارزشمند ایران در قطر حدود ۷سال پیش از برگزاری جام جهانی قطر افزایش یافت و دلالتان عرب حاشیه خلیج فارس قایق‌های یک‌تکه چوبی ساخته‌شده از درختان تنومند را به قیمت ۲۵۰هزار تومان از دریانوردان ایرانی خریداری می‌کردند.

«روزنامه‌سرآمد»منتشر می‌کند؛

خواب جدید امارات و قطر برای میراث دریانوردی ایران

این فعال میراث فرهنگی حوزه خلیج فارس اعلام کرد: امارات و قطر برای خرید اشیای تاریخی ایران هم با یکدیگر رقابت دارند، ولی قطر تلاش بیشتری برای خرید آثار تاریخی و لنج‌های چوبی و قایق‌های ارزشمند ایران دارد. آن‌ها قایق‌ها و لنج‌های چوبی را با استفاده از واسطه‌ها در سواحل ایران مرمت می‌کنند و برای جابه‌جایی مسافران و گردشگران به قطر می‌برند و با لنج‌های ایرانی گردشگری دریایی خود را رونق بخشیده‌اند. کنگانی درباره قیمت لنج‌های چوبی ایران که توسط خریداران از قطر و امارات خریداری می‌شود، اعلام کرد: ۷سال قبل لنج‌های ایران را به قیمت ۱۰۰میلیون تومان از دریانوردان ایران خریداری می‌کردند. الان با افزایش قیمت هر لنج سنتی ایران بدون احتساب قیمت موتور، بین ۲ تا ۳میلیارد تومان برای خریداران عرب حاشیه خلیج فارس قیمت گذاری می‌شود.

میراثی ناملموس در معرض فراموشی

از طرف دیگر با پیشرفت فناوری و ورود قایق‌های فایبرگلاس، استفاده از لنج‌های چوبی کاهش یافته و بسیاری از کارگاه‌های سنتی لنج‌سازی تعطیل شده‌اند. علاوه‌بر این، هزینه بالای ساخت و نگهداری لنج‌های چوبی باعث کاهش میل به تداوم این صنعت شده است. به همین دلیل، یونسکو این میراث ارزشمند را در فهرست «نیازمند حفاظت فوری» قرار داده است. لنج‌سازی نه‌تنها میراثی تاریخی و فرهنگی است، بلکه بخشی از زندگی و اقتصاد مردم سواحل جنوبی ایران محسوب می‌شود. حفظ و احیای این هنر سنتی از طریق حمایت از استادکاران، آموزش به نسل جدید و ثبت و مستندسازی این مهارت‌ها، اقدامی ضروری برای جلوگیری از نابودی آن خواهد بود. برای جلوگیری از نابودی این هنر ارزشمند، پیشنهادهایی از جمله برگزاری جشنواره‌های لنج‌سازی، ثبت و مستندسازی مهارت‌های استادکاران، آموزش نسل جدید و حمایت مالی از کارگاه‌های سنتی مطرح شده است. همچنین برخی شهرهای ساحلی در تالاشند تا لنج‌سازی را به‌عنوان جاذبه‌ای گردشگری معرفی کنند و به این طریق از این صنعت حمایت کنند. لنج‌شان نه‌تنها بخشی از تاریخ و فرهنگ ایران است، بلکه نشان‌دهنده ارتباط دیرینه ایرانیان با دریا و تجارت دریایی است. حفاظت از این میراث ناملموس نیازمند همکاری دولت، مردم و نهادهای فرهنگی است تا این هنر ارزشمند برای نسل‌های آینده باقی‌بماند.

خلیج فارس نه‌تنها یک پهنه آبی استراتژیک، بلکه گهواره‌ای برای تمدن‌های دریایی ایران محسوب می‌شود. در این میان، لنج‌سازی یکی از مهم‌ترین مهارت‌های سنتی مردمان این منطقه است که نسل‌به‌نسل حفظ و منتقل شده است. لنج‌های چوبی که با دست‌های توانمند استادکاران ایرانی ساخته می‌شوند، قرن‌هاست که در آب‌های خلیج فارس به حرکت درآمده و به‌عنوان نمادی از هویت فرهنگی و میراث جهانی ایرانیان شناخته می‌شوند. بااین حال، این هنر اصیل امروزه با چالش‌هایی مانند جایگزینی شناورهای فایبرگلاس، هزینه‌های بالای ساخت، کاهش تقاضا و فراموشی مهارت‌های سنتی مواجه است. مهارت‌های مرتبط با ساخت و دریانوردی لنج‌ها در سال ۱۳۹۰ (۲۰۱۱) به‌عنوان میراث فرهنگی ناملموس ایران در فهرست یونسکو به ثبت رسید.

بدون شرح

قاب دوربین

عکس: اصغر بشارتی

بدون شرح...

فریداعیزی - اقتصاد سرآمد